

Załącznik nr 3. Wyciąg najważniejszych informacji nt. postępowań organów ścigania i UOKiK

Postępowanie karne, prowadzone przez organy ścigania

Postępowanie przygotowawcze

1. W trakcie **postępowania przygotowawczego** organy procesowe mają za zadanie zbadać czy dane zdarzenie może stanowić przestępstwo lub wykroczenie, zebrać dowody jak również podejmują działania zmierzające do wykrycia sprawcy. Cele szczegółowe postępowania przygotowawczego zostały opisane w art. 297 Kpk.
2. Postępowanie przygotowawcze prowadzone jest w formie **śledztwa** (art. 309 Kpk) lub **dochodzenia** (art. 325a Kpk).
3. Zgodnie z treścią art. 303 Kpk, jeżeli zachodzi uzasadnione podejrzenie popełnienia przestępstwa, wydaje się z urzędu lub na skutek zawiadomienia o przestępstwie **postanowienie o wszczęciu śledztwa**, w którym określa się czyn będący przedmiotem postępowania oraz jego kwalifikację prawną. Postanowienie to wydaje prokurator. Na podstawie art. 325a Kpk odpowiednio wszczyna się dochodzenie. Postanowienie w tej kwestii wydaje organ prowadzący dochodzenie (co do zasady Policja).
4. Zgodnie z art. 305 § 4 kpk, o wszczęciu postępowania przygotowawczego (śledztwa) zawiadamia się osobę lub instytucję państwową, samorządową lub społeczną, która złożyła zawiadomienie o przestępstwie oraz ujawnionego pokrzywdzonego.
5. Wyjątkowo, w wypadkach niecierpiących zwłoki, czynności procesowe mogą być prowadzone jeszcze przed wydaniem postanowienia o wszczęciu śledztwa lub dochodzenia (wszczęcie faktyczne na podstawie art. 308 Kpk oraz 17 § 2 Kpk).
6. Postępowanie przygotowawcze prowadzi lub nadzoruje prokurator, a w zakresie przewidzianym w Kpk - Policja.
7. **Śledztwo** jest podstawową formą prowadzenia postępowania przygotowawczego i prowadzi się je w sprawach:
 - a) w których rozpoznanie w pierwszej instancji należy do właściwości sądu okręgowego,
 - b) o występki - gdy osobą podejrzaną jest sędzia, prokurator, funkcjonariusz Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego lub Centralnego Biura Antykorupcyjnego,
 - c) o występki - gdy osobą podejrzaną jest funkcjonariusz Straży Granicznej, Żandarmerii Wojskowej, finansowego organu postępowania przygotowawczego lub organu nadrzędnego nad finansowym organem postępowania przygotowawczego, w zakresie spraw należących do właściwości tych organów lub o występki popełnione przez tych funkcjonariuszy w związku z wykonywaniem czynności służbowych,
 - d) o występki, w których nie prowadzi się dochodzenia,

- e) o występki, w których prowadzi się dochodzenie, jeżeli prokurator tak postanowi ze względu na wagę lub zawikłość sprawy.
8. **Dochodzenie** jest uproszczoną formą postępowania przygotowawczego. Co do zasady, prowadzone jest przez Policję pod nadzorem prokuratora, niemniej jednak możliwe jest prowadzenie dochodzenia przez prokuratora i inne organy ścigania, tj. Straż Graniczną, Agencję Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Żandarmerię Wojskową, Centralne Biuro Antykorupcyjne oraz Służbę Celną.

Czynności mogące poprzedzać wszczęcie postępowania

9. Przepis art. 307 Kpk przewiduje instytucję czynności sprawdzających (**postępowanie sprawdzające**) przed formalnym wszczęciem postępowania przygotowawczego. Podstawą do prowadzenia postępowania sprawdzającego jest posiadanie przez organy ścigania informacji niepełnych lub budzących wątpliwości, które nie pozwalają na podjęcie decyzji o wszczęciu lub odmowie wszczęcia postępowania przygotowawczego. Co do zasady, czas na przeprowadzenie czynności sprawdzających wynosi 30 dni (począwszy od otrzymania zawiadomienia).
10. Czynności sprawdzające mogą dotyczyć zarówno płaszczyzny merytorycznej (np. czy istotnie zdarzenie miało miejsce), oceny prawnej (czy zaistniały czyn jest przestępstwem), jak i problematyki procesowej (czy nie zachodzą przesłanki warunkujące niedopuszczalność postępowania, np. abolicja, znikoma szkodliwość społeczna - art. 1 § 2 Kk). Czynności te mogą polegać w szczególności na:
- a) zażądaniu od zawiadamiającego przedstawienia dodatkowych dokumentów lub informacji niezbędnych dla prawidłowej oceny zdarzenia, którego dotyczy zawiadomienie,
 - b) żądaniu przeprowadzenia kontroli w określonym zakresie,
 - c) zleceniu właściwemu organowi sprawdzenia faktów zawartych w zawiadomieniu,
 - d) żądaniu nadesłania dokumentacji lekarskiej dotyczącej osoby pokrzywdzonej,
 - e) przesłuchaniu w charakterze świadka osoby, która złożyła pisemne zawiadomienie o przestępstwie.
11. Zgodnie z art. 308 Kpk, dla zabezpieczenia śladów i dowodów przestępstwa przed ich utratą, zniekształceniem lub zniszczeniem, prokurator albo Policja może w każdej sprawie, w wypadkach niecierpiących zwłoki, jeszcze przed wydaniem postanowienia o wszczęciu śledztwa lub dochodzenia, przeprowadzić w niezbędnym zakresie czynności procesowe (zwłaszcza dokonać oględzin, przeszukania, przesłuchania podejrzanego, pobrania od niego krwi, włosów czy wydzielin organizmu). Czynności procesowe w trybie art. 308 kpk mogą być podjęte w każdej sprawie o przestępstwo ścigane z urzędu, nawet jeśli organ ścigania nie jest właściwym miejscowo lub rzeczowo do prowadzenia tego postępowania przygotowawczego.

Zakończenie postępowania przygotowawczego

12. Postępowanie przygotowawcze może zakończyć się w następujący sposób:
 - a) umorzeniem (na podstawie przesłanek z art. 17 kpk),
 - b) wnioskiem do Sądu o warunkowe umorzenie,
 - c) wnioskiem do Sądu o umorzenie i zastosowanie środka zabezpieczającego,
 - d) skierowaniem sprawy do postępowania mediacyjnego,
 - e) wniesieniem aktu oskarżenia do Sądu.
13. Zgodnie z art. 305 § 4 kpk, o umorzeniu postępowania przygotowawczego (śledztwa) zawiadamia się osobę lub instytucję państwową, samorządową lub społeczną, która złożyła zawiadomienie o przestępstwie, ujawnionego pokrzywdzonego jak również podejrzanego - z pouczeniem o przysługujących im uprawnieniach.
14. Zażalenie na postanowienie o umorzeniu postępowania przygotowawczego (śledztwa), zgodnie z art. 306 § 1a kpk, przysługuje stronom, instytucji państwowej lub samorządowej, która złożyła zawiadomienie o przestępstwie oraz osobie, która złożyła zawiadomienie o przestępstwie określonym w art. 228-231, art. 233, art. 235, art. 236, art. 245, art. 270-277, art. 278-294 lub w art. 296-306 Kodeksu karnego, jeżeli postępowanie karne wszczęto w wyniku jej zawiadomienia, a wskutek tego przestępstwa doszło do naruszenia jej praw. W takim przypadku uprawnionym do złożenia zażalenia przysługuje prawo przejrzenia akt.

Odmowa wszczęcia postępowania przygotowawczego

15. Postanowienie o odmowie wszczęcia lub o umorzeniu śledztwa, oprócz prokuratora, może wydać również Policja. Postanowienia wydane przez Policję wymagają zatwierdzenia przez prokuratora. Możliwość sporządzenia przez Policję postanowienia o umorzeniu śledztwa odnosi się wyłącznie do sytuacji, gdy prokurator powierzył Policji prowadzenie śledztwa w całości.
16. Zgodnie z art. 305 § 4 Kpk o odmowie wszczęcia postępowania przygotowawczego (śledztwa) zawiadamia się osobę lub instytucję państwową, samorządową lub społeczną, która złożyła zawiadomienie o przestępstwie, oraz ujawnionego pokrzywdzonego, z pouczeniem o przysługujących im uprawnieniach.
17. Na postanowienie o odmowie wszczęcia śledztwa zgodnie z art. 306 § 1 przysługuje zażalenie pokrzywdzonemu, instytucji państwowej, samorządowej lub społecznej, która złożyła zawiadomienie o przestępstwie oraz osobie, która złożyła zawiadomienie o przestępstwie, jeżeli wskutek przestępstwa doszło do naruszenia jej praw. W takim przypadku uprawnionym do złożenia zażalenia przysługuje prawo przejrzenia akt.
18. Art. 306 § 3. Kpk stwarza możliwości wniesienia zażalenia na bezczynność organu powołanego do prowadzenia postępowania przygotowawczego. Jeżeli zawiadamiający o przestępstwie nie zostanie w ciągu 6 tygodni poinformowany o wszczęciu lub odmowie wszczęcia postępowania, ma prawo wnieść zażalenie do prokuratora nadrzędnego (jeżeli wniesiono zawiadomienie do

prokuratora) albo do prokuratora sprawującego nadzór nad organem, do którego wniesiono zawiadomienie.

Postępowanie jurysdykcyjne

19. W postępowaniu przed sądem (postępowanie jurysdykcyjne) rozstrzygana jest kwestia winy lub niewinności osoby oskarżonej o popełnienie przestępstwa.
20. Postępowanie sądowe kończy się wyrokiem lub postanowieniem, który staje się prawomocny dopiero w momencie, gdy żadna ze stron nie wniesie apelacji, bądź - w przypadku wniesionej apelacji - gdy sąd odwoławczy utrzyma postanowienie w mocy.

Schemat: przebieg postępowania karnego.

Postępowania administracyjne w zakresie ochrony konkurencji prowadzone przez UOKiK

1. Na podstawie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów można wyróżnić następujące rodzaje postępowań Prezesa UOKiK:
 - a) **postępowanie wyjaśniające** (art. 48 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów) prowadzone w sprawie, a nie przeciwko konkretnym przedsiębiorcom mające na celu badanie konkretnych rynków, a także analizę i weryfikację oficjalnych i nieformalnych informacji z rynku, świadczących o możliwości naruszenia zakazu zmów przetargowych, a także doniesień medialnych,
 - b) **postępowanie antymonopolowe** (art. 49 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów), wszczynane przeciwko konkretnym przedsiębiorcom, w przypadku stwierdzenia na podstawie całości materiału dowodowego możliwości naruszenia zakazu porozumień ograniczających konkurencję.

Więcej informacji nt. Postępowań administracyjnych w zakresie ochrony konkurencji prowadzonych przez UOKiK, w tym Schemat przebiegu typowej sprawy z zakresu ochrony konkurencji oraz zasady składania zawiadomień można znaleźć w dedykowanym serwisie UOKiK:

<http://konkurencja.uokik.gov.pl/rodzaje-postepowan/>

<http://konkurencja.uokik.gov.pl/zglos-naruszenie/>